

17/08/2022

לכבוד:

עוה"ד גלי בהרב מיארה, היועצת המשפטית לממשלה
ניצב מוטי לוי, ראש אגף החקירות והמודיעין במשטרת ישראל
עוה"ד עמית איסמן, פרקליט המדינה
(באמצעות טופס מקוון) (באמצעות טופס מקוון)
state-attorney@justice.gov.il

א.ג.נ.,

הנדון: בקשה לביצוע בדיקה מקדימה לקיומה לכאורה של עבירת "מרמה והפרת אמונים"

במשרד החקלאות

בשם מרשתנו, קמה (קיבוצים מושבים המרחב הכפרי) עמותה רשומה מס' 580695153, המייצגת חקלאים במדינת ישראל, הרינו לפנות אליך בעניין שבנדון כדלקמן:

1. בשנה האחרונה משרד החקלאות באמצעות שר החקלאות, מר עודד פורר (להלן: "השר"), ומנכ"לית המשרד, הגברת נעמה קאופמן – פס (להלן: "המנכ"לית"), פועלים להובלה וקידום הרפורמה בחקלאות הכוללת בחובה שינויים משמעותיים בענף זה (להלן: "הרפורמה").

2. כפי שיפורט להלן, מרשתנו סבורה כי השר והמנכ"לית במסגרת קידום הרפורמה, נהגו והתנהלו באופן לא ראוי תוך פגיעה בהליך המנהלי התקין. כמו כן סבורה מרשתנו כי התנהלות זו עשויה להוות עבירה של הפרת האמונים כאמור בסעיף 284 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

מידע אודות אופן התנהלות שר החקלאות והמנכ"לית בתוך משרד החקלאות

3. להלן חלק מטענות מרשתנו הדורשות בדיקה:

א. כאמור השר הביא לאישור הממשלה והכנסת את מסמך הרפורמה (התכנית להגברת התחרות בחקלאות), אשר הוצג ופורסם גם לכלל הציבור. בפסקת המבוא לרפורמה נכתב ומוסבר כי הרפורמה למעשה מאמצת ובאה בהמשך לדוח ועדת קדמי. אלא מה? מבדיקת דוח זה עולה כי הוא סותר את הרפורמה בכל הקשור להפחתת מכסים וייבוא של תוצרת חקלאית לישראל המיוצרת בישראל. מעיון בדוח קדמי עולה כי **המלצות הצוות להפחתת המכסים במוצרים חקלאיים ומזון תעשייתי** (המפורטות עמ' 15-13 לדוח) הינן בעיקרן כמפורט בעמ' 13 לדוח:

oz-lotan.co.il

טל: 04-6485817 | פקס: 04-6485325 | רח' המלאכה 25, בנין סיטי טק קומה 2, עפולה | ol@oz-lotan.co.il

"הצוות בחן את הנושא ארוכות, וכן קיים מפגשים לשמיעת עמדותיהם של הנציגים השונים בשרשרת הערך. חברי הצוות ראו לנגד עיניהם בדיונים הרבים שהוקדשו לנושא את כל השיקולים הנלווים להורדת מכסים- תועלות חיצוניות בתחום החקלאות, שיקולים הנוגעים להסכמי סחר, ושיקולי ההשפעה על תעסוקה ופיתוח הענפים המקומיים. מנגד, עמד לנגד עיני חברי הצוות נושא יוקר מחירי המזון בארץ. שיקולי הצוות מפורטים בדו"ח המכסים מיום 3 במאי 2012 המצורף כנספח. לאחר שמיצה את בחינת הנושא, המליץ הצוות לשרים, ביום 29 בינואר 2012, על הפחתת מכסים במוצרי חקלאות שאינם מיוצרים בישראל או שהיקפי הייצור בהם זניחים וכן במוצרים בהם שיעור המכס גבוה במיוחד ומהווה חסם סחר: בשר בקר טרי, עגלים, בשר כבש ופטם (בשר עוף).

העתק מסמך הרפורמה מחודש יולי 2021 מסומן 1, רצ"ב למכתבנו.
העתק העמודים הרלוונטיים בדוח קדמי, מסומן 2, רצ"ב למכתבנו.

הנה כי כן, המלצות וועדת קדמי, אשר בדקה באופן יסודי ומקיף את סוגיית הפחתת המכסים, על מוצרי חקלאות הינן **כי יש להפחית מכסים על מוצרי חקלאות שאינם מיוצרים בישראל או שהיקפי הייצור שלהם זניחים, זאת בניגוד מוחלט למה שהוצג לממשלה להכנסת ולציבור בישראל. המלצות ועדת קדמי אינן כוללות הפחתת מכסים גורפת וכוללת על כל סוגי הפירות והירקות ומוצרי חקלאות נוספים כאמור בתכנית אלא נהפוך הוא!**

אי אפשר להפריז בחומרת הדברים המוצגים לעיל, המדובר לכאורה במצג שווא או ניסיון להטעות את ממשלת ישראל, הכנסת וועדותיה, כמו גם את כלל הציבור ולהציג מצג לפיו לרפורמה יש בסיס מקצועי איתן.

ב. בנוסף, מרשתנו סבורה כי יש לבדוק האם המנכ"לית מסרה לוועדת הכלכלה בישיבתה ביום 2.8.2021 מידע כוזב במטרה להטעות את הוועדה והעומד בראשה, על מנת לקדם "בכל מחיר" את מדיניות השר. ככל הידוע למרשתנו ביום 1.8.2021 הועבר למנכ"לית ולשר מסמך מטעם השירותים להגנת הצומח, על פיו מתנגדים השירותים באופן נחרץ לרפורמה. חרף האמור, בישיבת ועדת כלכלה מיום 2.8.2021 בה נידונה הרפורמה כאשר נשאלה המנכ"לית על ידי חה"כ רם בן ברק האם הגורמים המקצועיים בשירותים להגנת הצומח אינם מתנגדים לרפורמה? השיבה המנכ"לית בקול חד וברור כי הגורמים המקצועיים אינם מתנגדים! זאת על אף ובניגוד למכתב השירותים להגנת הצומח ולהלן ציטוט הדברים:

"רם בן ברק (יש עתיד): רציתי לשאול האם ההחלטה לגבי התקנות של הגנת הצומח נעשו על דעת אנשי המקצוע במשרד? כי אנחנו מקבלים אינפורמציה שאומרת שזה בניגוד מוחלט לאנשי המקצוע.

נעמה קאופמן-פס: חד-משמעית כן. הממונה נסעה לחו"ל וסגנית הממונה הייתה איתי בכל הדיונים, לרבות יועץ משפטי. כל תהליכי הטלת הרגולציה נעשו אחרי שעות ארוכות של דיונים, חלקם בזום וחלקם פיזיים, והם כללו אנשי מקצוע בחדר. כבר נשאלתי האם היו או לא היו אנשי המקצוע. לשר ולמנכ"לית יש אחריות לשמוע את כל הדעות וגם לקבל החלטות, והתשובה לשאלה שלך היא חיובית.

רם בן ברק (יש עתיד): אין ספק שיש לך את הסמכות, אני רק אומר שעד כמה שידוע לי ההחלטה שהתקבלה היא בניגוד לדעה של אנשי המקצוע.

היו"ר מיכאל מרדכי ביטון: היא נתנה תשובה אחרת.

ככל שהמנכ"לית ידעה על המסמך מיום 1.8.2021, הרי שתשובתה בוועדה אינה אמת ויש לבדוק האם היא הסתירה לכאורה ביודעין מהוועדה מידע חשוב ומהותי שהיה בידיה באותה עת.

העתק מכתב השירותים להגנת הצומח מיום 1.8.2021, מסומן 3, רצ"ב למכתבנו. העתק העמ' הרלוונטי מפרוטוקול ישיבת ועדת הכלכלה מיום 2.8.2021, מסומן 4, רצ"ב למכתבנו.

ג. מרשתנו תטען כי על פי דברים שנשמעו מראשי התאחדות חקלאי ישראל במהלך השנה האחרונה, השר והמנכ"לית ככל הנראה השתיקו את הדרג המקצועי הבכיר במשרד החקלאות והגנת הצומח, אשר סבר כי הרפורמה שגויה ומסוכנת. כמו כן נשמעה טענה כי במשרד החקלאות היו איומים לכאורה בפיטורים והעברת עובדים בכירים מתפקידם ככל שאלו ישמיעו את דעתם המתנגדת לרפורמה. (בעניין זה יש לבדוק את הטענה לניסיונות "הזזת" פרופסור גרה ראש השירותים להגנת הצומח, ומר צביקה כהן סמנכ"ל במשרד החקלאות מתפקידם). ככל ויימצא כי האמור אכן נעשה הרי שפעולה זו פגעה בקיום הליך מנהלי תקין ומנעה ביסוס של תשתית מקצועית לצורך הובלת הרפורמה.

ד. הסתרת דו"ח החטיבה למחקר ואסטרטגיה במשרד החקלאות ועמדתה השוללת את הרפורמה: במהלך שנת 2021, לאחר פרסום הרפורמה, התברר כי החטיבה לאסטרטגיה במשרד החקלאות חיברה מסמך בוטה בחומרתו, השולל את הרפורמה לחלוטין ומצביע על הסכנות הטמונות בה לישראל. מסמך מקצועי וחשוב זה הוסתר על ידי משרד החקלאות מהציבור ומגורמים רבים שעסקו ברפורמה (לרבות מועדת הכלכלה שעסקה בנושא), עד אשר נחשף בתקשורת.

העתק עמ' רלוונטיים ממצגת החטיבה לאסטרטגיה המצביעים על ההרס והחורבן שתביא הרפורמה לחקלאות הישראלית, מסומן 5, רצ"ב למכתבנו.

ה. מרשתנו תטען כי על פי דברי ראשי החקלאים, בחלק לא מבוטל מפגישות המו"מ עמם, חל איסור על אנשי המקצוע במשרד החקלאות להיות נוכחים בפגישות על מנת שדעתם

לא תישמע, מה שייצר מצב לפיו התקיימו פגישות עם המנכ"לית מבלי שיש לה כל רקע וגיבוי מקצועי בנושאים הנידונים בענף החקלאות. הדבר גרם לכך שניהול המו"מ התבצע לא פעם ללא נתונים, מצד משרד החקלאות, ובאופן לא מקצועי מה שחיבל לא אחת בהליך המנהלי התקין ומנע קבלת החלטות על בסיס מקצועי.

עבירת "מרמה והפרת אמונים"

4. על מנת לבחון האם ההתנהלות המפורטת לעיל יכולה להיכנס להגדרת עבירת הפרת האמונים כאמור בסעיף 284 לחוק העונשין, יש לבדוק תחילה את מאפייני עבירה זו והגדרת גבולותיה בפסיקה.

5. לשון סעיף 284 לחוק העונשין, "מרמה והפרת אמונים" מורה כך: **"עובד הציבור העושה במילוי תפקידו מעשה מרמה או הפרת אמונים הפוגע בציבור, אף אם לא היה במעשה משום עבירה אילו נעשה כנגד יחיד, דינו - מאסר שלוש שנים."**

"עבירת המרמה והפרת האמונים כלולה בפרק שכותרתו **"עבירות בשירות הציבור וכלפיו"**, וכך התבטא ביהמ"ש העליון באשר למהותה¹: **"לצד עבירת השוחד, משמשת עבירת המרמה והפרת אמונים נורמה פלילית מרכזית במסגרת ההגנה על סדרי השלטון במדינה. היא יורדת ללב הקשר שבין עובד הציבור לבין הציבור שאותו הוא נועד לשרת. קשר זה בנוי, ביסודו, על אמון הציבור בעובדים הפועלים למענו, והוא אבן יסוד בקיום חיי חברה תקינים."**

6. עבירת הפרת האמונים אינה עבירה תוצאתית אלא עבירה התנהגותית שהיסוד **"הפוגע בציבור"** הכלול בה אינו רכיב תוצאתי אלא רכיב נסיבתי בלבד. כך נקבע: **"הפוגע בציבור" – כאמור, כיום הפסיקה כבר לא רואה בצמד מילים זה רכיב תוצאתי אלא אך תוספת ייחודית לרכיב ההתנהגותי. הפסיקה פירשה מושג זה כפגיעה שאינה בהכרח פגיעה כספית או חומרית, אלא יכול שתהיה התנהגות הפוגעת באמון הציבור במערכת השלטונית או באינטרס ציבורי אחר"**.²

7. ב"פרשת שבס"³ נקבע כי עבירת הפרת האמונים נועדה לשמור על שלושה ערכים מוגנים: **(1) אמון הציבור בעובדי הציבור (2) טוהר המידות של פקידי הציבור (3) אינטרס הציבור שעליו מופקד עובד הציבור אשר נועד להבטיח את תקינותה של פעולת המינהל תוך הגשמתו של התפקיד הציבורי.** בהתייחס לערכים אלו נקבע כך⁴: **"הראשון ענינו לציבור, השני מבטו לעובד הציבור**

¹ ע"פ 2333/07 שלמה תענד נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו) 12.7.2010.

² ע"פ 8080/12 מדינת ישראל נ' אהוד אולמרט, (פורסם בנבו) 28.9.2016; ראה גם ע"פ 846/12 יהושע ויטה נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו) 19.6.2013; ע"פ 7621/14 אהרן גוטסדינר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו) 1.3.2017.

³ דנ"פ 1397/03 מדינת ישראל נ' שבס, פ"ד נט(4) 385. (בפרשה זו הקבע כי העבירה של מירמה והפרת אמונים אינה עבירה תוצאתית, אלא עבירה התנהגותית).

⁴ ע"פ 3817/18 מדינת ישראל נ' אלון חסן, (פורסם בנבו) 3.12.2019.

והשלישי צופה על המנהל". עוד נקבע כי כל אחד משלושת הערכים הוא ערך מוגן בפני עצמו ואין דרישה כי בכל מקרה של הפרת אמונים ייפגעו שלושת הערכים גם יחד.⁵

8. ובהמשך נקבע בפרשת שבס כך: "צמצמנו את תחומי התפרשותה של העבירה; פירשנו אותה כעבירה הבונה עצמה אך על פגיעה משמעותית בטוהר המידות ובתקינות פעילותו של המינהל הציבורי, ואולם גם כך ידיו של בית-המשפט רב לו לתלות על מעשים אלה ואחרים תווית של הפרת אמונים העולה עבירה של הפרת אמונים".

"מרמה והפרת אמונים" – תורת "הרקמה הפתוחה"

9. אף כי בדרך כלל עבירת ה"מרמה והפרת אמונים" מוכרת בהקשר של התנהלות אנשי/עובדי ציבור בניגוד עניינים ולטובתם האישית, הרי שהפסיקה הרחיבה את גבולות העבירה תוך שימוש בעיקרון "הרקמה הפתוחה", על מנת להחילה על התנהלות שאינה מתמצת בניגוד עניינים דווקא.⁶ כך נקבע על ידי ביהמ"ש העליון:⁷ "ביסוד העבירה של הפרת אמונים אינה עומדת ההנאה האישית של הנאשם (אם כי לרוב היא מצויה) אלא הפרת אמונים, אשר עשויה להתקיים גם בנאשם, הפועל למען הגשמת מה שנראה לו כאינטרס הציבורי." במקום אחר נאמר כי "עובד ציבור, המפר את האמון שניתן בו והפועל באופן שאינו מגשים את האינטרס שעל מילוי הופקד, מפר אמונים".⁸

10. בפרשת ניסו שחם קבע בית המשפט המחוזי כך:⁹ "הנה כי כן – צדקה המדינה בטענתה, כי בית המשפט שגה בכך שצמצם את העבירה ופירש אותה כחלה על התנהלות אחת בלבד – פעולה במצב של ניגוד עניינים. אמנם, אחד המצבים "הקלאסיים" לגיבושה של העבירה הוא המצב של פעולה בניגוד עניינים, אך בכך לא מתמצית העבירה – וכאמור, יש מגוון של התנהגויות ומעשים שעשויים לקיים היסוד העובדתי, ככל שפוגעים מהותית באחד משלושת הערכים המוגנים על ידה." ובהמשך כי אין "רשימה סגורה" לעבירות שניתן להגדירה כהפרת אמונים: "מעשה הפרת אמונים משתרעת על מגוון של מעשים ומחדלים אשר לא ניתן להגדירם מראש."

בערעור שנידון בבית המשפט העליון בעניינו של שחם¹⁰ נקבע כי פגיעה בערכים המפורטים לעיל, מבטאת מעשה של הפרת אמונים ויכולה להתבטא במגוון דרכים, אשר לא ניתן להגדירן מראש:

⁵ בנושא כלי עזר למדוד פגיעה מהותית בשלושת הערכים המוגנים ראה ע"פ 846/12 ויטה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו) (2013), בפס' 72.

⁶ דני"פ 1397/03 מדינת ישראל נ' שבס, פ"ד נט(4) 385.

⁷ ע"פ 645/81 משה פניץ נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(3) 67.

⁸ ע"פ 884/80 מדינת ישראל נ' יצחק גרוסמן, פ"ד לו(1) 405; ראה גם ע"פ 846/12 יהושע ויטה נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו) 19.6.2013 שם נאמר כי אין רשימה סגורה לעבירת "מרמה והפרת אמונים".

⁹ ע"פ (ת"א) 23260-01-19 מדינת ישראל נ' ניסו שחם (פורסם בנבו) 23.9.2019.

¹⁰ רע"פ 6477/20 ניסו שחם נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו) 15.11.2021.

"מעשה של הפרת אמונים פורש כאמור כמעשה שפוגע באופן מהותי באמון הציבור בשלטון, בטוהר המידות של עובדי הציבור ובתקינות פעילות המנהל".

11. גם **"בפרשת אבו חצירא"**¹¹ למעשה נקבע כי עבירת הפרת האמונים אינה מתחילה ונגמרת בטובות הנאה כספיות וכי יש לראותה באופן רחב ולהחילה במקרים של פגיעה באמון הציבור: **"כבר נקבע לא אחת, כי הפגיעה, שמדובר בה בעבירה של הפרת אמונים, אם כלפי הציבור ואם כלפי התאגיד, איננה דווקא פגיעה, המוצאת ביטויה בהפסד ממון. הפגיעה יכול שתמצא ביטויה בשלילת עובדות מחברי התאגיד, בהצגת עובדות המעוותות את המצב הנכון של התאגיד ובערעור תדמיתו של התאגיד ומידת הרצינות שהציבור ירחש אליו".**

12. **"פרשת אלון חסן"**¹² נקבע כי הפעלת שיקולים זרים לרבות הנחיית עובדים אחרים להתנהגות פסולה, חורגת מהסטנדרט המצופה מעובדי ציבור המבצעים פעולות שלטוניות ופוגעת באופן מהותי בטוהר המידות. נקבע כי פגיעה מסוג זה עונה להגדרת עבירת מרמה והפרת אמונים. וכך עוד נאמר על ידי ביהמ"ש העליון: **"עובד ציבור שאינו מקפיד על תקינות פעולותיו וטוהר מידותיו, אם בדרך של הימצאותו במצב של ניגוד עניינים אם בדרך אחרת, פוגע בטיב המלאכה עליה הופקד, ולא פחות מכך, פוגע בנראות של העשייה הציבורית. תכליתו של הערך המוגן השלישי – האינטרס הציבורי – היא לקיים ולשמור את פעילותו התקינה של המינהל הציבורי. ההגנה על ערך זה מטרתה להבטיח כי עובד הציבור ימלא את תפקידו כנדרש, כי יפעל על פי אמות המידה הראויות לקבלת החלטות, וכי לא יעמיד עצמו במצבים בהם הוא עלול לפעול באופן שאינו ראוי. תכלית זו אינה מאפשרת סטייתו של העובד מן השורה, גם כאשר פעולה זו נובעת מרצון לקדם אינטרס חשוב או מוצדק בעיניו של עובד הציבור".**

13. **"בפרשת דרעי"**¹³ נאמר על ידי בית המשפט העליון: **"יסוד הפגיעה בציבור התקיים במעשיו של דרעי. הפגיעה בציבור אינה מותנית בהכרח בגרימת נזק כספי או חומרי. די שהפרת האמונים בידי עובד הציבור תפגע באמון הציבור במערכת השלטון כדי שהמעשה ייחשב כפוגע בציבור".** ראה בעניין זה גם **"פרשת הוכמן"**¹⁴ שם נקבע כי **"מעשה הפוגע בציבור" אינו דווקא מעשה הגורם נזק כספי או חומרי. די בפגיעה באמון הציבור במערכות שלטוניות כדי שיתקיים הרכיב הנ"ל שבמעשה העבירה".**

14. מהאמור לעיל ניתן לומר בתמצית כי התנהלות מודעת ומכוונת הפוגעת בתקינות הפעולה המנהלית של הרשות, יכולה בהחלט לפגוע בערכים המוגנים על ידי העבירה ולהיחשב כהפרת אמונים כלפי הציבור.

¹¹ ע"פ 281/82 אבו חצירא נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(3) 673, 714 (1983).

¹² ע"פ 3817/18 מדינת ישראל נ' אלון חסן, (פורסם בבנו) 3.12.2019.

¹³ ע"פ 3575/99 דרעי נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 721.

¹⁴ ע"פ 5046/93 מדינת ישראל נ' רפאל הוכמן, פ"ד נד(1) 2.

"תיזת הצבירה" בעבירת "מרמה והפרת אמונים"

15. בנוסף ראוי לומר כי בהתאם להלכה שנקבעה בפרשת ניסו שחם¹⁵, ביצוע חוזר ונמשך של מעשה פסול (למשל עבירת משמעת), גם אם בביצועו הבודד אין משום עבירה, יכול לגבש פן מחמיר נוסף שיהיה בו כדי לקיים את יסודותיה של עבירת הפרת האמונים. ברע"פ ניסו שחם¹⁶ נקבע: **"הפסיקה הכירה כאמור בכך שהתנהגות נמשכת של איש ציבור, המורכבת ממספר מעשים שונים, נכנסת בכללותה להגדרה זו. גם אם כל מעשה בנפרד אינו חוצה את הרף הפלילי, מקום שהתנהגות כולה מגבשת פגיעה מהותית בערכים המוגנים – הרי שאין בכך הרחבה של גבולות העבירה הקיימים, אלא איתור של סוג התנהגות נוסף שנופל בתוכם."** ובהמשך נקבע כי: **"לא כל דפוס התנהגות של חזרה על מעשים פסולים לאורך זמן, יגבש בהכרח עבירה של הפרת אמונים. השאלה בכל מקרה היא האם הדפוס, כמכלול, טומן בחובו "פן מחמיר נוסף", דהיינו פוגע באופן מהותי בערכים המוגנים על ידי העבירה".** כאמור הובהר כי הצבירה אפשרית רק באותן נסיבות ייחודיות שבהן מדובר בביצוע של מעשים בעלי מאפיינים דומים, המבטאים שיטה אחת.

16. בהמשך לאמור לעיל, מרשתנו תטען כי אם יתברר כי הפעולות המוזכרות בסעיף 3 לעיל, אכן בוצעו הרי שאף אם הן אינן מהוות כל אחת כשלעצמה עבירה על החוק, אין בכך מלשלול את האפשרות לכך שקובץ המעשים וצבירתם מהווה עבירה על פי סעיף 284 לחוק העונשין.

טענת הגנה - "האינטרס הציבורי"

17. ככל שיתברר כי הפעולות האמורות בסעיף 3 לעיל בוצעו, הרי שבמקרה זה אין לקבל את הטענה לפיה אלו נעשו במטרה לקדם את האינטרס הציבורי ולכן מתאינת עבירת המרמה והפרת האמונים. בית המשפט העליון שלל עמדה מסוג זה ופסק בעבר כי ביצוע פעולה בלתי חוקית **"בשם" האינטרס הציבורי אינו מתקבל על הדעת**¹⁷: **"כפי שכבר ציינתי, פעולה של הפרת חוק אינה יכולה להיחשב אף פעם ללגיטימית, גם כאשר היא נובעת מטעמים אידיאולוגיים ואחרים, שאינם נוגעים להפקתן של טובות הנאה פרטיות. על כן, מנקודת מבטי ביצוע הפעולות הבלתי-חוקיות בשם מה שנתפס כאינטרס הציבורי אינו טעם לקולא במקרה מסוג זה. בית משפט זה לא נמנע מלהרשיע עובדי ציבור שביצעו עבירות חמורות במסגרת מה שנתפס בעיניהם קידום של משימתם הציבורית. כך למשל, נפסק כי "ההוראה העונשית בדבר הפרת אמונים באה להגן על הציבור לא רק מפני עובדי ציבור, המפיקים טובת הנאה בדרך של סטייה מהשורה אלא גם**

¹⁵ דני"פ 8227/21 ניסו שחם נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו) 16.1.2022.

¹⁶ רע"פ 6477/20 ניסו שחם נ' מדינת ישראל, (פורסם בנבו) 15.11.2021.

¹⁷ בג"ץ 8088/14 נג'אח מברק מוסא פרחאת נ' היועץ המשפטי לממשלה, (פורסם בנבו) 27.9.2017.

מפני עובדי ציבור, המוכנים לסטות מהשורה כדי לקדם את משימתם הציבורית. אלה כאלה פוגעים באמון הציבור ובטוהר המידות של עובדי הציבור" (ראו: ע"פ 645/81 פניץ נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(3) 67, 70 (1982). ראו עוד: ע"פ 8027/04 אלגריסי נ' מדינת ישראל, [פורסם בבנו] פסקה 9 (23.2.2006)). אדרבה, לעתים, ביצוע עבירות תחת החסות או הכסות של פעולה לטובת הכלל הוא מסוכן אף יותר, מאחר שמי שכושל בו עלול לא להבחין בבעייתיות הטמונה בו, כפי שאולי היה אף במקרה שבפנינו."

18. גם אם יאמר כי "הרפורמה" הינה אינטרס ציבורי (מרשתנו שוללת עמדה זו מכל וכל), הרי שככל והתנהלות המפורטת בסעיף 3 לעיל התקיימה לכאורה בהוראה וידיעת שר החקלאות ו/או מנכ"לית המשרד, לא מן הנמנע כי ניתן לראות בכך התנהלות הנופלת לגדר עבירת הפרת חובת אמונים. יוזכר, הפרת האמונים נועדה להגן על הערכים הבאים: (1) אמון הציבור בעובדי הציבור (2) טוהר המידות של פקידי הציבור (3) אינטרס הציבור שעליו מופקד עובד הציבור אשר נועד להבטיח את תקינותה של פעולת המנהל תוך הגשתו של התפקיד הציבורי.

"היסוד הנפשי" בעבירת "מרמה והפרת אמונים"

19. בהתאם לפסיקה, לא נדרש כי העושה מעשה של הפרת אמונים יהא מודע לכך כי מעשהו מהווה "הפרת אמונים". המודעות של עובר העבירה צריכה להתייחס ליסודות העובדתיים שבמקרה שלו מהווים מעשה הפרת אמונים הפוגע בערכים המוגנים כאמור לעיל¹⁸.

20. במקום אחר נקבע כי ההכרעה באשר לאפיון התנהגות "בהפרת אמונים" מתבצעת על יסוד מבחנים אובייקטיביים ולא על ידי מבחן סובייקטיבי. נאמר כי המודעות של עובדי הציבור צריכה להתייחס ליסודות העובדתיים שבמקרה שלו מהווים מעשה הפרת אמונים הפוגע בציבור. אין האדם צריך להיות מודע למשמעות הנורמטיבית של המושג¹⁹.

21. בפרשת חסון²⁰ נקבע כי היסוד הנפשי הדרוש להרשעה בעבירה של הפרת אמונים לפי סעיף 284 הינו מודעות לטיב המעשה ולקיום הנסיבות. מודעות לטיב המעשה עניינה מודעות לטיב הפיזי של המעשה, ולא למשמעותו הנורמטיבית. מודעות לקיום הנסיבות, עניינה מודעות ליסודות הפיזיים היוצרים פגיעה בציבור.

¹⁸ ע"פ 3817/18 מדינת ישראל נ' אלון חסן, (פורסם בבנו) 3.12.2019. ראה ע"פ 7621/14 אהרן גוטסדינר נ' מדינת ישראל, (פורסם בבנו) 1.3.2017 ;
²⁰ ע"פ 3817/18 מדינת ישראל נ' אלון חסן, (פורסם בבנו) 3.12.2019 ; ראה גם ע"פ 5046/93 מדינת ישראל נ' רפאל הוכמן, פ"ד (2), שם דובר אף בהכרה של יסוד נפשי של "עצימת עיניים" - כלומר, קיומו של חשד בדבר טיב המעשה והנסיבות והימנעות מלבררו, שקולה כנגד מודעות.

22. לענייננו, ככל שיוכח שהפעולות וההתנהלות המפורטת בסעיף 3 לעיל בוצעו ובידיעת השר והמנכ"לית, הרי שמעשיהם יכולים להספיק על מנת לבסס את היסוד הנפשי לעבירת המרמה והפרת האמונים.

סיכום

23. לאור כל האמור לעיל, ככל שהנסיבות וההתנהלות המפורטת בסעיף 3 לפנייה זו אכן התרחשו ו/או בוצעו על ידי שר החקלאות ו/או המנכ"לית ו/או היו בידיעתם, הרי שלא מן הנמנע כי ניתן יהיה לראות בכך התנהלות הנופלת בגדר הפרת אמונים עפ"י סעיף 284 לחוק העונשין. יודגש כי ככל שהתקיימה התנהלות כאמור, הרי שלדעת מרשתנו היא פוגעת בכוונת מכוון בהליך המנהלי התקין, באמון הציבור בעובדי הציבור; בטוהר המידות של פקידי הציבור ובאינטרס הציבור שעליו מופקד עובד הציבור אשר נועד להבטיח את תקינותה של פעולת המינהל תוך הגשמתו של התפקיד הציבורי. עבירת הפרת האמונים נועדה להגן על הערכים הללו וגם אם נאמר כי "הרפורמה" הנה אינטרס ציבורי (ואין אנו אומרים זאת), הרי שאין בכך מלרפא את חומרת המעשים והפגיעה בערכים המוגנים.

24. לאור כל האמור לעיל, הנכס מתבקשים להורות על הליך "בדיקה מקדימה"²¹ באשר לפעולות המפורטות בסעיף 3 לעיל, על מנת לקבוע האם ישנה תשתית ראייתית התחלתית לפתיחה ב"חקירה פלילית" כנגד שר החקלאות ומנכ"לית המשרד בעבירה של מרמה והפרת אמונים. לעניין "הבדיקה המקדמית", יודגש כי "ההחלטה על נקיטה בהליך זה מושפעת משני שיקולים מרכזיים: האחד, הוא עוצמת התשתית הראייתית ההתחלתית ביחס לחשד נושא המקרה אל מול החשיבות הציבורית במיציא הבירור העובדתי; השני, הוא השלכות ציבוריות תפקודיות הכרוכות בהחלטה על פתיחה בחקירה"²².

25. בענייננו, ברור כי את התשתית הראייתית ניתן לברר בנקל בגביית עדויות בסיסיות מאנשי משרד החקלאות, ראשי התאחדות חקלאי ישראל, אנשי שירותי הגנת הצומח ומועצת הצמחים, ואילו החשיבות הציבורית היא ברמה לאומית כיוון שהרפורמה בחקלאות הינה בעלת השלכות לאומיות מרחיקות לכת בכל הקשור לחוסנה הלאומי של מדינת ישראל.

בכבוד רב,

גיל עוז, עו"ד

עוז, לוטן, עינב ושות'

משרד עורכי דין ונטריון

²¹ לעניין "בדיקה מקדימה" ראה בג' 5023/16 ח"כ מיקי רוזנטל נ' היועץ המשפטי לממשלה, (פורסם בנבו) 12.3.2020.
²² הנחיות היועץ המשפטי לממשלה (מספר הנחיה 4.2204), משפט פלילי, חקירות, בדיקה מקדמית.

תוכן הנספחים (עמוד 1 מתוך 1)

עמוד	שם המסמך
12	נספח 1: התכנית להגברת התחרות בחקלאות (עמודים 12 עד 22)
24	נספח 2: קדמי (עמודים 24 עד 26)
28	נספח 3: הגנת הצומח (עמודים 28 עד 30)
32	נספח 4: עמ' 7 לפרוטוקול דיון ועדת הכלכלה מיום 2.8.2021 (עמודים 32 עד 32)
34	נספח 5: חלק ממצגת החטיבה לאסטרטגיה במשרד החקלאות (עמודים 34 עד 39)

נספח 1 :

התכנית להגברת התחרות בחקלאות

(עמודים 12 עד 22)

תכנית להגברת התחרות בחקלאות

מחליטים

כחלק ממדיניות הממשלה לפעול להורדת יוקר המחיה ולהפחתת הנטל הרגולטורי בתחום מוצרי המזון, ובהמשך להחלטה מס' 3756 מיום 9 באוקטובר 2011, שעניינה אימוץ המלצות דו"ח הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי- המשך דיון (דו"ח "ועדת טרכטנברג"), להחלטה מס' 5176 מיום 21 באוקטובר 2012, שעניינה יישום המלצות הצוות לבחינת רמת התחרותיות והמחירים בתחום מוצרי המזון והצריכה (דוח קדמי), להחלטה מס' 2118 מיום 10 באוקטובר 2014, שעניינה הפחתת הנטל הרגולטורי - דיון בהחלטת ועדת שרים לענייני חברה וכלכלה מס. חכ/39 מיום 14 בספטמבר 2014, להחלטה מס' 2318 מיום 11 בדצמבר 2014, שעניינה הגברת התחרות וייעול תהליכי האסדרה בתחום היבוא –

תיקוני חקיקה בתחום הגנת הצומח:

1. להטיל על שר החקלאות ופיתוח הכפר לתקן את תקנות הגנת הצומח (יבוא צמחים, מוצרי צמחים, נגעים ואמצעי לוואי), התשס"ט-2009 (להלן – **תקנות הגנת הצומח**), באופן הבא:
 - א. ברירת המחל תהיה שניתן לייבא פירות וירקות למאכל (להלן – **צומח**) בכפוף לצירוף תעודת בריאות כהגדרתה בתקנות והצהרת יבואן על עמידה בדרישות הפיטוסניטריות של ישראל, כנדרש בהסכמים הבין-לאומיים הנוגעים לעניין, הכל כפי שיקבע השר בתקנות; ברירת מחדל זו לא תחול על יבוא באמצעות כבודת יד אלא על יבוא מסחרי בלבד.
 - ב. תיקון התקנות כאמור בסעיף קטן (א) ייכנס לתוקף בתוך שישה חודשים ממועד קבלת החלטה זו.
2. להטיל על שר החקלאות ופיתוח הכפר לפעול כך שתקנות שיקבע לעניין הדרישות הפיטוסניטריות כאמור בסעיף 1, למעט לעניין הוראת חירום, ייקבעו לאחר התייעצות עם נציג מארגון בינלאומי שתחום עיסוקו הינו הגנת הצומח;
3. להטיל על שר החקלאות ופיתוח הכפר לפעול כך שיוכל להוציא, אף ללא התייעצות עם נציג מארגון בינלאומי שתחום עיסוקו הינו הגנת הצומח, ועל יסוד המלצת מנהל השירותים להגנת הצומח ולביקורת, הוראת חירום מנהלית (להלן – **הוראת חירום**) למניעת יבוא של צמחים מסוגים מסוימים או ממדינות מסוימות, לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים, במקרה שיש לו יסוד סביר להניח שקיימת סכנה מיידית לבריאות הצומח בישראל או שתיווצר בעתיד סכנה כזו, כתוצאה מייבוא של אותם צמחים או מייבוא צמחים מאותה מדינה. השר יוכל להתנות את הוראת החירום בתנאים, וכן להאריכה פעם אחת בתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים, אם מתקיימת סכנה לבריאות הצומח כתוצאה מהייבוא.
4. להטיל על משרדי המשפטים והחקלאות ופיתוח הכפר לבחון את האפשרות החמרת הענישה במסגרת הקנסות המינהליים המוטלים על הפרות תקנות הגנת הצומח, מכוח תקנות העבירות המינהליות (קנס מינהלי – הגנת הצומח, זרעים ופיקוח על יצוא הצמח ומוצריו), התשס"ו-2006.
5. להטיל על משרד המשפטים, בשיתוף משרד החקלאות לבחון את האפשרות לקדם תיקון עקיף לחוק הגנת הצומח, התשט"ז-1956, באופן שיאפשר לבצע פיקוח על הצומח בנמלי היבוא באמצעות עובדים של מכוני בקרה פרטיים, וזאת בשים לב לקשיים המשפטיים בהפרטה של סמכויות שלטוניות.

ביטוח נזקים לחקלאות:

6. עד לכניסת התקנות האמורות בסעיף 1 להחלטה זו לתוקף, יפעלו משרד האוצר ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר כך שעד לתחילת תוקפן של התקנות, תבוצענה ההתאמות הנדרשות להרחבת הכיסוי הביטוחי והשתתפות המדינה בביטוח נזקים לחקלאות בגין כניסת מזיקים ונגעים, ככל שההרחבה נובעת משינוי התקנות האמור לעיל, וזאת באמצעות הקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות.
 7. ככול שיידרש תקציב, הוא יוקצה כתקציב תוספתי שיוסכם בין המשרדים.
- #### תמיכה ישירה והשקעות הון בענף הצומח:
8. להטיל על שר האוצר ועל שר החקלאות ופיתוח הכפר לגבש מתווה למתן תמיכה ישירה לחקלאים בענף הצומח, על פי העקרונות הבאים:
 - א. תינתן תמיכה ישירה לחקלאי, אשר תחושב על פי שטח דונם מעובד, על פי אמות מידה שתסוכמנה בהמשך בין שר האוצר ושר החקלאות ופיתוח הכפר, ובכפוף לכללי המשפט המנהלי בעניין תמיכות;
 - ב. התמיכה תינתן בהתאם למתווה הפחתת המכסים לסעיף 22.

- ג. התמיכה תינתן לענף צומח שאין מניעה לייבאו בהתאם להוראות השירותים להגנת הצומח. לעניין זה "מניעה לייבא" משמעה כי במשך שנתיים לא היה יבוא מסיבות של הגנת הצומח.
9. להטיל על שר האוצר ושר החקלאות ופיתוח הכפר, להגיש לוועדת השרים לענייני חקיקה, בתוך 90 ימים טיטוט חוק לתיקון חוק עידוד השקעות הון בחקלאות, התשמ"א-1981, המבוססת על הצעת חוק לעידוד השקעות הון בחקלאות (תיקון מס' 8), התשע"ט-2018.
10. להטיל על שר האוצר להפחית שיעורי המכס על מוצרי חקלאות (לרבות – תשומות לחקלאות, חומרי ריבוי, חומרי הדברה, מזון לבעלי חיים ועוד), כמפורט בסעיף 22.
11. הפחתת המכס כאמור בסעיף 22 תכלול הפחתה של מכסים שקלים, מכסים אחוזים, והתניות עבור תשלום המכס לרבות "אך לא יותר" ו-"אך לא פחות".
12. השרים ימנו צוות בדיקה, מקרב עובדי שני המשרדים, אשר יבחן את השפעת הפחתת המכס על מוצרי החקלאות על הייצור החקלאי המקומי, על צמצום היקף השטחים החקלאיים. הצוות יקיים דיונים עתיים ומעקב שוטף אחר השפעות הפחתת המכסים על הייצור החקלאי המקומי, ויגיש את המלצותיו לשרים מדי שנה, ממועד הפחתת המכסים, או במועד מוקדם יותר לפי בקשת השרים.
13. אם היקף השטחים המעובדים בישראל הצטמצם בשיעור העולה על 10% ביחס להיקפו ערב תחילת המתווה - ייעצר המשך מתווה הפחתת המכסים והתמיכה הישירה. היקף השטחים המעובדים יימדד בשיטה שתוסכם בין המשרדים.
14. שר האוצר, יבחן, בתיאום עם משרד המשפטים, קביעת מנגנון מכסי שמושפע ממחיר הייבוא בשער הכניסה שתכליתו הגנה על גידולי פירות וירקות מסוימים, בדומה למנגנון הקיים באיחוד האירופי.

ענף ההטלה:

15. להטיל על שר האוצר לקבוע בצו פטור ממכס על כל ביצי עופות אשר בפריטי המכס 0407.
16. להטיל על שר האוצר ועל שר החקלאות ופיתוח הכפר, לקבוע מתווה תמיכה נוסף על התמיכות הקיימות בחוק הגליל, התשמ"ח-1988, לבעלי מכסות לייצור ביצי מאכל אשר תיכנס לתוקף בד בבד עם ביטול המכס.
17. לתקן את חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד-1963, והתקנות מכוח חוק זה, ותיקוני חקיקה אחרים ככל שידרשו, באופן שיבטל את התכנון בענף ההטלה.

מטה חקלאות ישראלית

18. להטיל על שר החקלאות ופיתוח הכפר להקים במשרדו מטה "חקלאות ישראלית" והוא יתוקצב בהתאם להסכמות בין משרד החקלאות ופיתוח הכפר למשרד האוצר.
19. המטה נועד לממש מטרות לאומיות של עידוד רכישת תוצרת חקלאית שמקורה בישראל, לשם תמיכה בתעשייה ובחקלאות המקומית, הגדלת מעגלי התעסוקה בתחומי החקלאות בישראל וחיזוק הכלכלה המקומית; כאמצעי להעצמת הגאווה הלאומית בתוצרת החקלאית הישראלית; וכן לשם קידום ערכי קיימות, הגנה על הסביבה, צריכה עונתית-מקומית וביטחון תזונתי. כל זאת תוך מתן דגש לקידום החקלאות בפריפריה הגיאוגרפית והחברתית ולשימור מורשות ומסורות חקלאיות ייחודיות.
20. במסגרת זאת, המטה יפעל למתן תמיכה בפעילות מיתוג ושיווק של תוצרת חקלאית שמקורה בישראל, לרבות סימון ארץ מקור.
21. המטה יפעל לקידום ועידוד שיתופי פעולה שיתרמו לחקלאות הישראלית, ובכלל כך שיתופי פעולה בין התעשייה המקומית לאקדמיה, ושיתופי פעולה בתחומי האגרוטק בכלל והפוד-טק בפרט. המטה יפעל מול משרדי ממשלה מקבילים, ובכללם הכלכלה והתעשייה, החינוך, התרבות והתיירות, בכדי לבחון אפשרות לשלב את נושא העדפת התוצרת החקלאית בישראלית בתחומי משרדיהם.

22. המתווה להפחתת המכס יהיה כדלהלן:

ביצים וירקות

- א. **ביצים מופרות לדגירה** - אחר 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- ב. **ביצים למאכל** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- ג. **חלמוני ביצה** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026

- ד. תפוחי אדמה - למאכל 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, עד -10% כפי שיקבע בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- ה. עגבניות 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 50% בשנת 2024, 30% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- ו. בצל 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 50% בשנת 2024, 30% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- ז. שיני שום 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- ח. שום 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- ט. כרשה וירקות שומיים אחרים 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- י. כרוב, כרובית, קולורבי 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- יא. חסה 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- יב. גזר 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 50% בשנת 2024, 30% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- יג. סלרי 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- יד. צנון 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- טו. חזרת 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- טז. מלפפונים 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 50% בשנת 2024, 30% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- יז. אפונים 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- יח. שעועית 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- יט. פול 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- כ. אספרגוס 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- כא. חצילים 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- כב. כרפס 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- כג. פטריות וכמהין 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- כד. פטריות מהמין Capiscum ו- Pimenta 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- כה. תרד 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- כו. קינרס כדורי (ארטישוק) 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- כז. זיתים 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- כח. קישואים 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע
- כט. דלעת 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד -10% כפי שיקבע

- ל. תירס מתוק 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- לא. פטרוזיליה 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- ירקות קפואים**
- לב. תפוחי אדמה 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- לג. אפונים 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- לד. שעועית 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- לה. פול 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- לו. אחרים 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- לז. תרד 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- לח. תירס מתוק 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- לט. פטריות 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- מ. גזר 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- מא. כרשה וירקות שומיים אחרים 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- מב. אחרים 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- מג. תערובת 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- מד. ירקות משומרים בלתי מתאימים לאכילה
- מה. זיתים 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- מו. מלפפונים 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- מז. פטריות 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- מח. פלפל, פימטו 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- מט. עגבניות 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- נ. תפוחי אדמה 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- נא. תירס מתוק 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- נב. בצלים 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- נג. אחרים 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- ירקות מיובשים**
- נד. חימצות 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- נה. בטטה 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

פירות

- נו. **שקדים בקליפה** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- נז. **שקדים מקולפים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- נח. **בוטנה (פיסטוק)** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- נט. **פקאן** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- ס. **בננות טריות** 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 50% בשנת 2024, 30% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- סא. **תמרים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- סב. **תאנים** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- סג. **אננס** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- סד. **אבוקדו** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- סה. **גויאבה** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- סו. **תפוזים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- סז. **מנדרינות** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- סח. **קלמנטינות** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- סט. **אשכוליות** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- ע. **פומלות** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- עא. **לימונים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- עב. **אתרוגים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- עג. **ענבים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- עד. **צימוקים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- עה. **אבטיח** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- עו. **מלון** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- עז. **פאפיה** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- עח. **תפוחים** 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 50% בשנת 2024, 30% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- עט. **אגסים** 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 50% בשנת 2024, 30% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע
- פ. **חבושים** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- פא. **משמש** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

- פכ. **דובדבונים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- פג. **אפרסקים ונקטרינות** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- פד. **שזיפים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- פה. **תות שדה** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- פו. **פטל, אוכמניות, דומדמניות, חמוציות** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- פז. **קיווי** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- פח. **דוריאן** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- פט. **אפרסמונים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- צ. **ליצ'י** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- צא. **שסק** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- צב. **שלפח** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
- צג. **אחרים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- פירות קפואים ומשומרים**
- צד. **תות שדה** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- צה. **שזיפים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- צו. **תערובת אגוזים ופירות מיובשים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- צז. **תערובת פירות מיובשים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- גרעינים ושמינים**
- צח. **פופקורן** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- צט. **עמילן תירס באריזות קטנות מ-600 ק"ג** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- ק. **אגוזי אדמה** 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 50% בשנת 2024, 30% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- קא. **מקולפים** 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 50% בשנת 2024, 30% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- קב. **זרעי חמניות** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- קג. **גרעיני אבטיח** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- קד. **פולן שאינו מיועד לבעלי חיים** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- קה. **שמן זית** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע
- קו. **מרגרינה המכילה שמן זית** 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד - 10% כפי שיקבע

בצקים

קז. תחליפי גבינה 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

שימורים

קח. מלפפון 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קט. זיתים 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קי. תירס 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קיא. תפוזים אחרים, צמחים אחרים 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קיב. עגבניות שלמות או חתוכות 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קיג. רסק עגבניות 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קיד. מוצרים מתפוזים א 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קטו. תפוזים משומרים או מעובדים 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קטז. תירס מתוק 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קיז. קטניות 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קיח. אחרים 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קיט. מוצרים מאפונה 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קכ. מוצרים משעועית 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קכא. זיתים באריזות גדולות 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קכב. חמיצה 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קכג. תות שדה באריזות גדולות 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קכד. אגוזים 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קכה. מיץ עגבניות 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קכו. מיץ ענבים 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קכז. תערובות מיץ 85% בשנת 2021, 70% בשנת 2022, 60% בשנת 2023, 40% בשנת 2024, 20% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

תכשירים

קכח. תחליפי גבינות 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

קכט. תכשירים על בסיס חמאה 50% בשנת 2021, 30% בשנת 2022, 20% בשנת 2023, 10% בשנת 2024, 0% בשנת 2025, 70% בשנת 2026

קל. תכשירים המכילים תפוזים א 70% בשנת 2021, 50% בשנת 2022, 30% בשנת 2023, 20% בשנת 2024, 10% בשנת 2025, בשנת 2026 - עד 10% כפי שיקבע

תשומות לחקלאות

קלא. **חומרי הדברה** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024,
0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
קלב. **פקעות, צמחים וחומרי ריבוי** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת
2024, 0% בשנת 2025, 0% בשנת 2026
קלג. **דשנים** 0% בשנת 2021, 0% בשנת 2022, 0% בשנת 2023, 0% בשנת 2024, 0% בשנת 2025,
0% בשנת 2026

דברי הסבר

רקע כללי

סעיף 1

מוצרים מהצומח - כיום חסם הייבוא המרכזי לפירות וירקות הינו קבלת רישיון ייבוא דרך השירותים להגנת הצומח במשרד החקלאות, כך שלרוב הפירות והירקות אין אישור לייבוא אפילו ממדינה אחת בעולם. מצב זה הינו חריג ביותר בהשוואה לעולם, וגורם לפגיעה באספקת מלוא הביקוש למוצרי פירות וירקות בישראל. חסם זה אינו מאפשר למשק המקומי להתחרות עם שאר המדינות בעולם, ומונע ירידת מחירים לצרכן דרך ייבוא ממדינות עם יתרון יחסי בגידול מוצרים אלו. כך למשל, פירות עונתיים כגון אבוקדו, אפרסק, מנגו, משמש וכו' אינם ניתנים לייבוא ולכן אינם זמינים מחוץ לעונה של הגידול המקומי.

סעיף קטן (א) – מוצע לתקן את מדיניות הגנת הצומח בתחום פירות וירקות טריים, ולהשוותו למדיניות המקובלת באיחוד האירופי לפיה ברירת המחדל תהיה שניתן לייבא פירות וירקות למאכל, על סמך תעודת בריאות המוגדרת בתקנות, המותאמת לאמנות הבינלאומיות. תעודת הבריאות כוללת אישור מהשירותים להגנת הצומח במדינת היצוא על עמידה בכללי הגנת הצומח שנקבעו בתקנות של ישראל כמדינת יבוא.

סעיף ב – מוצע לקבוע כי התיקון האמור ייכנסו לתוקף תוך שישה חודשים מיום אישור החלטה זו בממשלה.

סעיף 2

מוצע לקבוע כי שר החקלאות ופיתוח הכפר בכואו לעדכן את המגבלות על יבוא של פירות וירקות בתוספות לתקנות הגנת הצומח, יוועץ במומחה בינלאומי בתחום הגנת הצומח, מארגון ה-WTO או אחד הארגונים האחרים בהם ישראל חברה, וזאת למעט לעניין הוראות החירום שכן נדרש להתקנה בטווחי זמן קצרים.

סעיף 3

בהתאם לשינויים האמורים בסעיפים לעיל, על מנת למנוע אירועי חירום של כניסת מזיקים, בעקבות גילוי מזיק חדש, או סיכוני חירום אחרים, מוצע לאפשר לשר החקלאות להוסיף בהוראת חירום מנהלית מוצר מסוים לרשימת המוצרים האסורים לייבוא, בהליך מהיר לתקופה של שלושה חודשים עם אפשרות להארכה בשלושה חודשים נוספים. מעבר לתקופה זו, עדכון ההנחיות ייעשה בתקנות בהליך סדור כקבוע בחוק הגנת הצומח, ובהתאם לסעיפים א' וב' בהחלטה זו.

סעיף 4

כצעד משלים להקלה על הליך היבוא, מוצע לבחון החמרה של גובה הקנסות המנהליים בגין הפרת כללי הגנת הצומח, כך שההסתמכות על תעודת בריאות והצהרות היבואן ילוו בענישה מינהלית מחמירה יותר במקרה של יצירת סיכוני הגנת צומח בישראל.

סעיף 5

במטרה להביא לייעול את הליכי הבקרה על יצוא ויבוא של תוצרת צמחית, בדגש על השינויים הנובעים מהחלטה זו, מוצע לבחון קידום של תיקון עקיף לחוק הגנת הצומח, התשט"ז-1956, במטרה לאפשר הפעלה של מכוני בקרה פרטיים בפעולות פיקוח רלוונטיים, ובהתאם לעקרונות שמעוגנים בחוק לפיקוח על ייצור הצמח ושיווקו לעניין מתן סמכויות לגופים פרטיים. זאת, בשים לב לקשיים המשפטיים בהפרטת סמכויות שלטוניות.

סעיף 6

ביטוח נזקים – כיום קנט - קרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ מספקת ביטוח לכיסוי נזקים כתוצאה מכניסת מזיקים ופגיעה בגידולים החקלאיים. השינוי במדיניות הגנת הצומח עשוי להשפיע על תוחלת הסיכון הנזק של החקלאות המקומית פוליסות אלו, וכפועל יוצא מכך לייקר את עלויות הפוליסה בצורה

משמעותית, או ליצור צורך בכיסוי ביטוחי נוסף. מוצע לקבוע כי משרד האוצר ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר יגבשו את ההתאמות הנדרשות בביטוח לנזקים אלו, כך שיינתן המענה הנדרש לשינוי ברמת הסיכון, והעלות הנוספת מכך לא תושט על המגדלים.

סעיף 7

מעבר לתמיכה ישירה בחקלאות הוא צעד מדיניות נהוג במדינות המפותחות, אשר תכליתו מעבר מתמיכה עקיפה המשפיעה על מנגנוני השוק - כדוגמת: מכס, מחיר מפוקח, הקצאת מכסות, רגולציה עודפת ועוד - לתמיכה ישירה, כלומר לתשלום שאינו נגזר מהיקף הייצור. תשלומים מנותקים מן הייצור (Decoupled payments) משמשים כיום ככלי עיקרי לתמיכה בחקלאות במדינות האיחוד האירופי. זאת, כיוון שיש להם השפעה מינימלית על קבלת החלטות הייצור או השימוש בתשומות. במסגרת זו, החקלאי מקבל מהמדינה סכום כספי קבוע מראש עבור כל דונם הנמצא בחזקתו ושמעובד על ידו. הסכומים הכספיים המועברים לתמיכות הישירות עוזרים לשמר את התועלות מהחקלאות מבלי להאמיר במישרין את רמת מחירי המוצרים.

בישראל, תמהיל התמיכה בחקלאות נוטה באופן משמעותי אל עבר התמיכה העקיפה, כך שאחוז התמיכה העקיפה הוא מהגבוהים במדינות המפותחות. משמעות הדבר היא שהמעורבות הממשלתית בישראל מסייעת לחקלאות במידה מועטה בעוד עליית המחירים לצרכן גבוהה פי כמה. המעורבות הממשלתית אף גורמת להקטנת מגוון המוצרים והכמויות הנצרכות בענפי החקלאות.

מכלל ענפי החקלאות, הצעת החלטה זו עוסקת בענף הצומח המאופיין בהיקפי יבוא מצומצמים כתוצאה משיעורי מכס גבוהים וכן חסמי ייבוא נוספים הנובעים מרגולציה של כללי הגנת הצומח ומבירוקרטיה בצד האכיפה של כללים אלו. בשל חסמים אלה ובשל גודלו של ענף הצומח התמיכה העקיפה בענף זה הינה משמעותית מאד במונחים אבסולוטיים. בשנים האחרונות, כמפורט לעיל, עלו משמעותית מחירי הפירות והירקות ומהווים חלק מעלויות המחיה הגבוהות בישראל, כמו כן, ההתייקרות מביאה לירידה בהיקף הצריכה של פירות וירקות.

בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע תמיכה ישירה לחקלאי בדומה לנהוג באיחוד האירופי והיא תחושב על פי שטח דונם מעובד, על פי אמות מידה שתסוכמנה בהמשך בין שר האוצר ושר החקלאות ופיתוח הכפר, ובכפוף לכללי המשפט המנהלי בעניין תמיכות.

בסעיף קטן (ב) מוצע כי התמיכה תינתן בשיעורים מקבילים לשיעורי הפחתת המכס המפורטים בסעיף 22. על פי סעיף זה, יקבע סכום תמיכה מוגדר לדונם, כאשר במקביל להפחתה של 50% במכס, סכום התמיכה לדונם יעמוד על 50% מסכום התמיכה המוגדר, בהפחתה של 75% במכס, סכום התמיכה לדונם יעמוד על 75% מסכום התמיכה המוגדר וכיוצא בזה.

בסעיף קטן (ג) מוצע כי התמיכה הישירה תינתן רק לענפים אשר נחשפו לתחרות בינלאומית ושאין מניעה לייבאם. משכך, לגבי ענף צומח שבמשך שנתיים רצופות לא היה לגביו ייבוא, מסיבות הגנת הצומח, לא יהיה זכאי לתמיכה ישירה.

סעיף 8

ביום 5 בנובמבר 2018 פורסמה הצעת חוק לעידוד השקעות הון בחקלאות (תיקון מס' 8), התשע"ט-2018, שבמסגרתה הוצע לתקן את חוק לעידוד השקעות הון בחקלאות, התשמ"א-1980, בין היתר לעניין שיעורי המענקים שניתן להעניק מכוח החוק וכן לעניין מתווה הטבות המס הקבועות בו. מוצע להטיל על שר האוצר ושר החקלאות ופיתוח הכפר, לקדם טיוטת חוק המבוססת על הצעת החוק האמורה.

סעיפים 9-10

מוצע להטיל על שר האוצר להפחית את המכסים על תוצרת חקלאית ותשומות מיובאות לחקלאים במתווה הפחתה מדורג הפרוס על חמש שנים וכפי שמפורט בסעיף 22.

סעיפים 11-13

נוכח הפחתת המכסים ופתיחת הייבוא כמוצע במסגרת החלטה זו והשפעותיהם על ענף הצומח, מוצע כי שר האוצר ושר החקלאות ופיתוח הכפר ימנו צוות בדיקה, מקרב עובדי שני המשרדים, במטרה לבחון את השפעת הפחתת המכס על מוצרי החקלאות על הייצור החקלאי המקומי, על צמצום היקף השטחים החקלאיים. אם ימצא הצוות כי היקף השטחים המעובדים בישראל הצטמצם בשיעור העולה על 10% ביחס להיקפו ערב תחילת המתווה - ייעצר המשך מתווה הפחתת המכסים והתמיכה הישירה. היקף השטחים המעובדים יימדד בשיטה שתוסכם בין משרד האוצר ומשרד החקלאות ופיתוח הכפר. כן מוצע לבחון מול משרד המשפטים, קביעת מנגנון של מחירי מינימום במכס על מנת למנוע פגיעה בגידולי פירות וירקות מסויימים כתוצאה ממחירים הפסדיים וטורפניים.

סעיפים 14-16

- במטרה להוריד את יוקר המחיה, תוך שמירה על היציבות הפיננסית של בעלי מכסות הביצים, מוצעים מספר שינויים מבניים בענף ההטלה המפורטים בסעיפים אלו, כדלהלן:
- לבטל את התכנון בענף ההטלה באמצעות הסרת המגבלות על ייצור ביצים הקבועות בחוק המועצה לענף הלול (ייצור ושייווק), התשכ"ד-1963, ובחוקים אחרים ככל שיידרש. כפועל יוצא יתאפשר לכל אדם לייצר ביצים ללא מכסת יצור.
 - קביעת פטור ממכס על יבוא ביצי מאכל לישראל. בהתאם לנתוני הסחר הבינלאומי מהשנים האחרונות, הפחתת המכס צפויה להביא להוזלה של כ-15% אג' לביצה בהשוואה למחיר החקלאי בישראל.
 - לקבוע תמיכה לבעלי מכסות ייצור ביצים, במתווה שיסוכם בין משרד האוצר למשרד החקלאות ופיתוח הכפר, שייכנס לתוקף עם ביטול המכס.

סעיפים 17-21

החקלאות מהווה ערך קיומי הכרחי ומניע כלכלי, מבטיחה אספקת מזון מקומית, בתלות מינימאלית בגורמים חיצוניים, גם בעיתות של משברים אקלימיים, מדיניים וביטחוניים. לצד תפקידיה המסורתיים של החקלאות לייצור מזון, נלוות לה - בראיה של פיתוח בר קיימא - תועלות נוספות הכוללות בין היתר שירותי מערכת אקולוגית כגון: שימור שטחים פתוחים, מים וקרקע, נוף ותיירות, תרבות ומורשת התיישבות.

כאמצעי מרכזי לביסוסה של החקלאות הישראלית מוצע להקים מטה חקלאות ישראלית במשרד החקלאות ופיתוח הכפר.

המטה נועד לממש מטרות לאומיות של עידוד רכישת תוצרת חקלאית שמקורה בישראל, לשם תמיכה בתעשייה ובחקלאות המקומית, הגדלת מעגלי התעסוקה בתחומי החקלאות בישראל וחיוק הכלכלה המקומית, כאמצעי להעצמת הגאווה הלאומית בתוצרת החקלאית הישראלית וכן לשם קידום ערכי קיימות, הגנה על הסביבה, צריכה עונתית- מקומית וביטחון תזונתי.

מטרת המטה בראש ובראשונה להביא לידוע הציבור על מקורה של התוצרת החקלאית.

ההוצאה על מזון בישראל עומדת על כ- 16.9% מסל הוצאות משקי הבית. כ- 3.4% מסך ההוצאה היא על ירקות ופירות. תפוא, עגבנייה, מלפפון, אבטיח ובצל מהווים את מרבית המכר הכמותי בירקות (כ- 65%). כמות הירקות הטריים המיובאים מהווים היוו בשנת 2019 כ- 10% מהאספקה לשוק המקומי. כמות הפירות המיובאים מהווה כ- 5.5% מהאספקה לשוק המקומי. כ- 75% מכמות היבוא בשנת 2019 היתה של אגסים ותפוחים, כשהתפוחים לבדם מהווים למעלה מ- 50% מכמות היבוא של פירות טריים. מסקר שקיימה מועצת הצמחים בשנת 2020 עולה כי הצרכנים רואים חשיבות בסימונים ירקות ופירות. הסימון החשוב ביותר לצרכנים הוא תאריך הקטיף, אחריו ארץ הייצור, שם הזן של הפרי או הירק, ולבסוף הוא שם המגדל ובית האריזה. 51% מהנסקרים השיבו כי חשוב או חשוב להם מאד לדעת את מקור הייצור של התוצרת החקלאית. סימון מקור התוצרת יאפשר עקיבות מלאה שתקנה למשווקים ולצרכנים אפשרות לבחור את התוצרת על בסיס מדדים של איכות. כאשר מקור הסחורה ידוע, צפויה להתפתח תחרות על איכות הפרי או הירק, שכן הצרכן ילמד את טעמו והעדפותיו. הדבר ימנע קטיף מוקדם של פירות ושייווק תוצרת חקלאית באיכות ירודה.

לאור האמור מוצע כי המטה יעסוק במתן תמיכות לפעילות מיתוג ושייווק של תוצרת חקלאית, שמקורה בישראל, לרבות סימון ארץ מקור ועיגון זכויות קניין רוחני מסוג כינוי מקור. המטה יפעל באמצעים שונים לקידום שיתופי פעולה שיתרמו לחקלאות הישראלית, בתחומי האקדמיה, המגזר הפרטי ומשרדי ממשלה נוספים.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מספר 3756 מיום 9 באוקטובר 2011, שעניינה אימוץ המלצות דו"ח הוועדה לשינוי כלכלי- חברתי- המשך דיון (דו"ח "ועדת טרכטנברג");
החלטה מספר 5176 מיום 21 באוקטובר 2012, שעניינה יישום המלצות הצוות לבחינת רמת התחרותיות והמחירים בתחום מוצרי המזון והצריכה (דוח קדמי);
החלטה מספר 2118 מיום 10 באוקטובר 2014, שעניינה הפחתת הנטל הרגולטורי;
החלטה מספר 2318 מיום 11 בדצמבר 2014, שעניינה הגברת התחרות וייעול תהליכי האסדרה בתחום

היבוא.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה
עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר תצורף במסגרת חוות הדעת לממשלה לתכנית הכלכלית לשנים
2021 ו-2022.

סיומת

נספח 2 :

קדמי

(עמודים 24 עד 26)

משרד התמ"ת
המנהל הכללי

המלצות הצוות

מבחינה תיאורטית ובהשוואה לכלים הקיימים בעולם, קיים מגוון רחב של אפשרויות לפעולות רגולטוריות שניתן ליישם בתחום המזון ומוצרי הצריכה השוטפת. עם זאת, לא כל הכלים הינם רלוונטיים למשק הישראלי ובעלי השפעה על חסמי התחרות העיקריים וכשלי השוק לאורך שרשרת הערך.

הצוות סבור כי לא קיים פתרון אחד ויחיד לנושא זה, אשר בתקופה קצרה יניע את המשק לתחרות גבוהה יותר ולהפחתת המחירים לצרכן. לפיכך, המלצות הצוות על כל פרקיהן ועל הכלים השונים המוצעים בהן מבטאות פתרון משולב המשפיע על כל אחד מהשחקנים בשרשרת הערך ואשר ביישום כולל ומהיר יגבירו את התחרות לאורך השרשרת כולה ויביאו לירידת מחירים לצרכנים.

המלצות הצוות להפחתת המכסים במוצרים חקלאיים ומזון תעשייתי

ביום 16 באוגוסט 2011 פרסם הצוות הודעה על כוונתו לבחון אפשרות לחולל ירידת מחירים של מוצרי מזון, לרבות מוצרים חקלאיים, ומחירים של מוצרי צריכה בדרך של הפחתת מכסים ומסי קניה, ובקשה לשמוע את עמדת הציבור בכללותו ואת עמדתם של גופים הנוגעים לעניין. בסעיף 13 בהחלטת הממשלה מס' 3783 בנושא "שינויים במערכת המס" מיום 30 באוקטובר 2011, שאימצה את המלצות הועדה לשינוי חברתי-כלכלי (להלן "ועדת טרכטנברג"), הוחלט על מתווה הפחתת המכסים במוצרים התעשייתיים וכן הוטל על הצוות להמליץ בפני שר האוצר על רמת המכסים שיחולו על טובין חקלאיים ועל מוצרי מזון הממוינים בפרקי המכס 1-24 בצו תעריף המכס.

הצוות בחן את הנושא ארוכות, וכן קיים מפגשים לשמיעת עמדותיהם של הנציגים השונים בשרשרת הערך. חברי הצוות ראו לנגד עיניהם בדיונים הרבים שהוקדשו לנושא את כל השיקולים הנלווים להורדת המכסים – תועלות חיזוניות בתחום החקלאות, שיקולים הנוגעים להסכמי סחר, ושיקולי השפעה על תעסוקה ופיתוח הענפים המקומיים. מנגד, עמד לנגד עיני חברי הצוות נושא יוקר מחירי המזון בארץ. שיקולי הצוות מפורטים בדו"ח המכסים מיום 3 במאי 2012 המצורף כנספח.

לאחר שמיצה את בחינת הנושא, המליץ הצוות לשרים, ביום 29 בינואר 2012, על הפחתת מכסים במוצרי חקלאות שאינם מיוצרים בישראל או שהיקפי הייצור בהם זניחים וכן במוצרים בהם שיעור המכס גבוה במיוחד, ומהווה חסם סחר: בשר בקר טרי, עגלים, בשר כבש ופטם (בשר עוף). גם במוצרי מזון תעשייתי מעובד ממליץ הצוות על הפחתות מכסים משמעותיות, לרבות במוצרים בהם המכס גבוה במיוחד: שימורי טונה, רכזים למיצי פירות ונקניקים ומוצרי בשר.

הצוות בחן לעומק את נושא הפחתת המכסים בתחום המזון, כולל כאמור, פרסום "קול קורא" לציבור להביע את עמדתו ושמיעת עמדות הנציגים השונים בשרשרת הערך.

מתווה להפחתת מכסים במוצרים חקלאיים

1.1 מוצרים שאינם מיוצרים בישראל או שהיקפי הייצור בהם זניחים – הצוות המליץ על הפחתת מכסים של בין 40%-ל-100% משיעור המכס הקיים.

1.2 מוצרים חקלאיים בהם שיעורי מכס מהווה חסם סחר :

1.2.1 בשר בקר טרי – שיעור המכס כיום עומד על 190%. הצוות המליץ להפחית את המכס במתווה של 4 שנים עד ל-12% ועוד 13 שנה לק"ג. נוסף על כך, המליץ הצוות על פתיחת מכסה כמותית שנתית של 1000 טון פטורה ממכס מכל מדינות העולם.

1.2.2 עגלים – המכס כיום עומד על 1.15 שנה לק"ג על עגלים שמשקלם מעל 250 ק"ג. הצוות ממליץ כי משרד החקלאות יפעל לפתיחת מתקני הסגר נוספים תוך שישה חודשים. פתיחה זו מותנית בהסכמה בין משרד החקלאות לאגף התקציבים שבמשרד האוצר בנושא הקצאת התקנים של הרופאים הווטרינרים לתפעול מתקני ההסגר.

כמו כן, לאחר פתיחת מתקני ההסגר, כאמור, יופחת המכס על עגלים שמשקלם מעל 250 ק"ג ב- 50%, ולאחר שלושה חודשים יבוטל המכס לחלוטין. זאת, בכפוף להסכמה בין אגף התקציבים במשרד האוצר למשרד החקלאות בנושא מתן תמיכה למגדלים המקומיים של העגלים למרעה.

1.2.3 בשר כבש – שיעור המכס כיום ביבוא בשר כבש קפוא וטרי הינו - 50%. הצוות המליץ להפחית את המכס בהדרגה לשיעור של 30%, בשתי פעימות, במשך שנתיים.

1.2.4 פטם (בשר עוף למאכל) – הצוות המליץ להפחית את שיעורי המכס ביבוא פטם קפוא ב- 50% ואת שיעורי המכס ביבוא פטם טרי ב- 25%.

2. מתווה להפחתת מכסים במוצרי מזון תעשייתי

- 2.1 שימורי טונה – שיעור המכס כיום עומד על כ-30%. הצוות המליץ להפחית את המכס לשיעור של 12%, במתווה של 4 שנים.
- 2.2 נקניקים ומוצרי בשר – שיעור המכס כיום עומד על כ-50%. הצוות המליץ להפחית את המכס לשיעור של 22% במתווה של 4 שנים.
- 2.3 מיצי פירות (רכזים למיצי פירות) – שיעורי המכס כיום נעים בין 12% ל-45%. הצוות המליץ להפחית את המכס לשיעור של 12%, במתווה של 4 שנים.
- 2.4 יתר מוצרי המזון המעובד – הצוות המליץ על הפחתה של 75% משיעור המכס הנוכחי, על פני 3 שנים (למשל, מכס של 12% יופחת בתקופה של שלוש שנים ל-3%), שבסופן יקבע שר האוצר את המשך יישום מתווה ההפחתה.

הצוות המליץ כי עיתוי ההפחתה והיקפה במשך התקופה, ייקבע בשים לב להסכמי הסחר הבינלאומיים ולמגעים שמדינת ישראל מקיימת בנושא הסכמי סחר עם מדינות אחרות. במקביל להורדת המכסים המליץ הצוות להעמיד תכניות הסתגלות למפעלים שעלולים להיות מושפעים מהמהלך לשם ביצוע השקעות בטכנולוגיה, בחדשנות ובהעסקת עובדים.

נספח 3 :

הגנת הצומח

(עמודים 28 עד 30)

מדינת ישראל

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השירותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 9681500-03 פקס. 9603005-03

1.8.2021

לכב'

שר החקלאות ופיתוח הכפר, מר עודד פורר
מנכ"לית משרד החקלאות ופיתוח הכפר, הגב' נעמה קאופמן-09

הנדון: הבעת עמדה מקצועית של הנהלת השירותים להגנת הצומח ולביקורת בנוגע לשינויים הצפויים במתודולוגיה לאישור ייבוא חומר צמחי במסגרת חוק ההסדרים

אנו עובדי השירותים להגנת הצומח ולביקורת, רואים את עצמנו עובדי מדינה נאמנים ומסורים. אנו בהחלט מודעים לחובתנו לבצע את מדיניות הממשלה והמשרד ומצהירים שכך עשינו בעבר וכך נעשה גם בעתיד, לרבות השתלבות ברפורמות שיש בהן מן התועלת. יחד עם זאת, מתוך אחריות לאומית וציבורית ומתוך יושרה מקצועית, אנו רואים לנכון להסביר ולהתריע מדוע להבנתנו הרפורמה המוצעת במסגרת חוק ההסדרים ובכללה שינויים מהותיים במתודולוגיה לאישור הייבוא של חומר צמחי, מסכנת את החקלאות בארץ, וטומנת בחובה השלכות קשות לטבע ולחקלאות בישראל.

המתודולוגיה של השירותים להגנת הצומח ולביקורת לאישור ייבוא חומר צמחי בכלל ותוצרת טרייה למאכל בפרט, הינה משנה סדורה שנכתבה ועודכנה על ידי אנשי מקצוע מומחים בתחום ומעוגנת היטב בתקנות ייבוא צמחים שתוקנו במסגרת חוק הגנת הצומח. מתודולוגיה זו, המבוססת על סטנדרטים בינלאומיים המקובלים בתחום, הוצגה לאחרונה בע"פ וגם בכתב להנהלת המשרד החדשה.

תמצית הליקויים המובנים בשינויים הצפויים והעקרונות המקצועיים שלא יוכלו להתקיים במצב החדש:

א. ברירת המחדל המאפשרת ייבוא ללא מגבלה, בניגוד למתודולוגיה הקיימת כיום ובמגמה הפוכה לחלוטין לזו שננקטת ומקובלת בשנים האחרונות ברוב המדינות המתקנות, תאפשר ייבוא לא מבוקר של תוצרת טרייה. ייבוא כזה צפוי, בסבירות גבוהה מאד ועל בסיס דוגמאות אינספור מהעולם, לגרום לחדירה מאסיבית של מזיקים וגורמי מחלות לצמחים המסכנים את הצומח בטבע ובחקלאות בישראל.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השרותים להגנת הצומח ולביקורת

הקרייה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 9681500-03 פקס. 9603005-03

- ב. דרישות הייבוא שנועדו להבטיח הגעת משלוחים של תוצרת טרייה נקיה ממיזקים וגורמי מחלות נגזרות מהערכת סיכוני נגעים אשר מתבצעת על מנת לבחון ולאפשר אישור מוצרים חדשים לייבוא. **ללא הערכת הסיכונים, לא תתאפשר קביעה של דרישות הכרחיות בייבוא שמטרתן לצמצם את הסיכון, דוגמת טיפולי הסגר והצהרה של המדינות המייצאות על ניקיון התוצרת ממיזקים וממחלות, דבר המהווה פעולה אלמנטרית המקובלת ברוב מדינות העולם לפני אישור ייבוא.** חשוב מאוד להדגיש שהצהרת מדינת המקור על ניקיון המשלוח מנגעים מתייחסת רק לנגעים שנמצאים בארץ המקור ולא נמצאים בישראל ולכן אין משמעות לחתימה על תעודת בריאות ללא פירוט של הצהרות נוספות שנבחנו מראש על ידי הגנת הצומח בישראל.
- ג. עבודת המפקחים לגילוי מיזקים וגורמי מחלות מבוססת על התראות שנגזרות מהערכת סיכונים, אשר מתבצעת לפני אישור מוצרים חדשים לייבוא. המפקח בודק את התוצרת מתוך היכרות עם הנגעים אשר עלו בהערכת הסיכונים לאותו משלוח, דבר המגביר את יעילות מערך הפיקוח בהיבט הפיטוסניטרי. בדיקת התוצרת על ידי המפקחים הינה חוליה קריטית בשרשרת שמטרתה להבטיח את ניקיון התוצרת ממיזקים ומחלות ולמנוע את חדירת הנגעים לארץ. **לנוכח השינויים הצפויים, עלולה עבודת המפקחים להיות בלתי ממוקדת ובכך גובר במידה ניכרת הסיכון כי תיכנס לישראל תוצרת שאינה חופשית מנגעים קשים.**
- ד. שיטת קבלת החלטות מקצועיות בהתייעצות עם "מומחים חיצוניים מחו"ל" שאינם מכירים את המציאות הקיימת בארץ מבחינת המיזקים וגורמי המחלות הקיימים בארץ ואינם בקיאים בגידולים החקלאיים בישראל, מהווה צעד לא אחראי שפוגע בסמכותם, אחריותם ומקצועיותם של טובי המומחים ובעלי המקצוע בארץ. **חוות דעת אלה, אינם יכולים להוות בשום פנים ואופן תחליף לחוות דעתם של אנשי מקצוע ומומחים בארץ. בנוסף, דרישה להסתמך על חוות דעת כאלה שלא יהיו בנמצא יסרבלו כל תהליך של עדכון דרישות.**

לאור האמור לעיל, ההשלכות וההשפעות הצפויות על הטבע והחקלאות בישראל בעקבות השינויים המתוכננים, הם:

משרד החקלאות ופיתוח הכפר – השירותים להגנת הצומח ולביקורת

הקריה החקלאית ת.ד. 78, בית דגן 50250 טל. 9681500-03 פקס. 9603005-03

- א. חדירה של מזיקים וגורמי מחלה חדשים שהיא אחד האתגרים הכלכליים, החקלאיים והסביבתיים הקשים ביותר שמדינות העולם מתמודדות אתן.
- ב. התמוטטות ענפים חקלאיים ופגיעה קשה ביכולת המקומית לייצר מזון.
- ג. פגיעה קשה בצומח בטבע בישראל והפרת האיזון הביולוגי והאקולוגי.
- ד. עלייה ניכרת בשימוש בחומרי הדברה ופגיעה בבריאות הצרכנים והאוכלוסייה הסמוכה לשדות ולמטעים.
- ה. סגירת שווקי ייצוא לתוצרת חקלאית ישראלית בגלל הימצאותם של מזיקים ומחלות הנחשבים כנגעי הסגר במדינות היעד.
- ו. עלויות כלכליות גבוהות לאורך שנים כתוצאה הן מנזק ישיר של מינים פולשים התוקפים תוצרת חקלאית ופוגעים במגוון המינים המקומי, והן מנזק עקיף הנגרם מפעולות ההתמודדות עם הנגעים ומאמצים לבערם, כמו גם מהשפעה שלילית על הייצוא החקלאי.
- חשוב לציין כי ארגון הבריאות העולמי (FAO) הוציא השנה דו"ח בשם ארגון הגנת הצומח הבינלאומי (IPPC) בו הוא סוקר את השפעות שינויי האקלים הגלובליים על נגעי צמחים (מצורף). שני עמודי התווך המצוינים בדו"ח זה כאמצעים החשובים ביותר בשמירה על החקלאות ועל הצומח הם:**
1. מערכת של הערכת סיכונים ביבוא (PRA).
 2. גוף רגולטורי העוסק ביישום המתודולוגיה להגנת הצומח ובפרט במניעת חדירה של נגעים חדשים.

לאור כל האמור לעיל ולאור האחריות המקצועית, הלאומית והציבורית שמנחה את ההתנהלות שלנו מרגע הקמת היחידה ועד היום, אנו מבקשים להביע את הסתייגותנו המקצועית מהמהלך הקיצוני שהוצע על ידכם במסגרת חוק ההסדרים. אנו חושבים שנכון יהיה לגבש בשיתוף פעולה דרך חלופית שתאפשר, מחד, ייבוא של תוצרת חקלאית טרייה ומאידך להבטיח את הקיום לחקלאות המקומית, לייצוא החקלאי ולטבע הישראלי.

בכבוד רב,

חברי הנהלת השירותים להגנת הצומח ולביקורת

נספח 4 :

עמ' 7 לפרוטוקול דיון ועדת הכלכלה מיום
2.8.2021

(עמודים 32 עד 32)

רם בן ברק (יש עתיד):

רציתי לשאול האם ההחלטה לגבי התקנות של הגנת הצומח נעשו על דעת אנשי המקצוע במשרד?
כי אנחנו מקבלים אינפורמציה שאומרת שזה בניגוד מוחלט לאנשי המקצוע.

נעמה קאופמן-פס:

חד-משמעית כן. הממונה נסעה לחו"ל וסגנית הממונה הייתה איתי בכל הדיונים, לרבות יועץ משפטי. כל תהליכי הטלת הרגולציה נעשו אחרי שעות ארוכות של דיונים, חלקם בזום וחלקם פיזיים, והם כללו אנשי מקצוע בחדר. כבר נשאלתי האם היו או לא היו אנשי המקצוע. לשר ולמנכ"לית יש אחריות לשמוע את כל הדעות וגם לקבל החלטות, והתשובה לשאלה שלך היא חיובית.

רם בן ברק (יש עתיד):

אין ספק שיש לך את הסמכות, אני רק אומר שעד כמה שידוע לי ההחלטה שהתקבלה היא בניגוד לדעה של אנשי המקצוע.

היו"ר מיכאל מרדכי ביטון:

היא נתנה תשובה אחרת.

נעמה קאופמן-פס:

היות שיש לי דיונים מסוכמים ונוכחות של עשרות שעות - - -

היו"ר מיכאל מרדכי ביטון:

נעמה, תסכמי את הדברים שלך כדי שנוכל להמשיך.

נעמה קאופמן-פס:

בנוסף לכל רכיבי הרפורמה עלתה השאלה בנושא מרווחי השיווק. רשות התחרות נמצאת כאן, והיא תוכל להשיב בנושא המסמך שלה. יש מספר החלטות שנעשו במסגרת המחליטים, והן כוללות גם הקמת צוות שינטר כל הזמן את מרווחי השיווק. הן כוללות גם את נושא מי הקולחין ומחירי מי הקולחין לחקלאים. כל הרפורמה מותנית בכך שיהיו בה רכיבים ואבני דרך של יעילות והוכחת ההיתכנות שלה. בנוסף, אם חלילה תהיה איזושהי ירידה בשטחים מעובדים או פגיעה בחקלאות הישראלית, הרפורמה תיעצר. או כמו שאמרת, יש למשל סעיף שמעולם לא היה שם, שמאפשר לשר החקלאות לעצור כניסת מין פולש לפני או אחרי שהייתה הפלישה. יש שם גם סעיפי ביטוח מרחיקי לכת שעוד לא היו.

לגבי הנושא של דיפרנציאציה ברפורמה, כל הנושאים הללו עדיין נמצאים בשיח, ויש צוות מקצועי שצריך להגיש המלצות לשרים בנוגע לשורה של רכיבים בנושא, כולל התשלום הדיפרנציאלי וכולל הכלים למדוד את הרפורמה מבחינת יוקר המחיה ומבחינת ההצלחה העניינית שלה. ישנו סעיף מיוחד שמדבר על הכנסת מוצרים במחירים מתאבדים ממדינות שכנות שמנסות לחסל פה ענפי חקלאות. גם לזה יש סעיף ברפורמה שלא מאפשר את זה. זה כולל גם עליית מחירי מכס - - -

גבי לסקי (מרצ):

יהיה בעתיד? לא הבנתי.

היו"ר מיכאל מרדכי ביטון:

היא אומרת שיש, גבי. אבל יש פה סדר דוברים, חברת הכנסת לסקי. נעמה, לי יש שאלה אלייך: האם את יכולה להגיד לוועדה כמה כסף ייחסך למשק בית עם הרפורמה בהטלה וכמה ייחסך בפירות וירקות?

ניר ברקת (הליכוד):

היא לא יכולה לנחש.

נספח 5 :

חלק ממצגת החטיבה לאסטרטגיה במשרד החקלאות

(עמודים 34 עד 39)

סיכום ההשפעה של פתיחת היבוא – אומדן לירקות ופירות

ירקות - סיכום

אלפי טון	אלפי דונם	מלש"ח	2019
2,115	855.3	6,332	2019
1,360	564.6	4,025	אחרי השינוי
-756	-290.8	-2,307	שינוי
-36%	-34%	-36%	שינוי באחוזים

פירות אחרים - סיכום

אלפי טון	אלפי דונם	מלש"ח	2019
920	910.7	6,667	2019
445	465.4	3,772	אחרי השינוי
-475	-445.3	-2,896	שינוי
-52%	-49%	-43%	שינוי באחוזים

פרי הדר - סיכום

אלפי טון	אלפי דונם	מלש"ח	2019
520	196.4	1,411	2019
312	115.2	855	אחרי השינוי
-207	-81.3	-556	שינוי
-40%	-41%	-39%	שינוי באחוזים

אומדן הפגיעה לטווח בינוני בענף הירקות

אומדן הפגיעה במלש"ח, מתוך ערך היצור הכולל בארץ

אומדן פגיעה, מלש"ח	פוטנציאל יבוא	יצוא מ-	אומדן ראשוני להשפעת פתיחת היבוא			שיווק טרי לשוק המקומי			ייצור		שטח אלפי דונם	ירקות, תפ"א ומקשה
			אלפי טון	מלש"ח	אלפי טון	אלפי טון	מלש"ח	מלש"ח				
2,307		המספרים הם כמות היצוא באלפי טון	1,216	4,516	2,115	6,332	855.3				ירקות, תפוחי אדמה ומקשה	
937	גדול	מצרים- 685, טורקיה- 185	250	664	522	1,250	244.3				תפוחי אדמה	
466	גדול	טורקיה- 531, ירדן- 240	158	619	158	621	28.9				עגבניות למאכל (רגיל ושרי)	
		ענף יצוא	87	415	174	787	32.4				פלפל	
165	בינוני	טורקיה- 54, מצרים- 35	94	324	98	329	9.7				מלפפונים	
154	בינוני	מצרים- 39, טורקיה- 25	25	308	25	308	6.7				תות שדה	
45	קטן	טורקיה- 63, ירדן- 20	91	226	91	226	41.3				אבטיחים למאכל	
		ענף יצוא	96	197	269	397	44.6				גזר	
160	גדול מאוד	מצרים- 487, טורקיה- 235	71	159	80	178	37.5				בצל יבש	
			17	159	17	159	11.5				פטרזילה ונוסברה	
155	גדול	מצרים- 92	32	148	53	207	26.9				בטטות	
50	קטן	ירדן- 31, טורקיה- 28	21	134	55	250	13.0				חסה	
33	קטן	טורקיה- 20	47	131	63	163	10.7				חצילים	
63	קטן		13	313	13	313					פטריות	
43	בינוני	ירדן- 23	33	86	33	87	12.5				מלונים	
19	קטן		25	84	29	94	9.1				קישואים	
18	קטן	ירדן- 12	21	83	25	89	13.4				כרובית	
		נדרשת הערכה	136	466	410	876	312.9				אחר	

חישוב אודמן פגיעה לא כולל את כל ענפי הייצור (הפגיעה צפויה להיות גדולה יותר לאור ענפים נוספים שעלולים להיפגע). לגבי תפ"א הונח שיבוא תפ"א ממצרים, (וייתכן גם מאירופה בעונת עם יבול גבוה), תפגע גם בכדאיות היצוא, בגלל ניצול של תשתיות כגון תחנות מיון רק בחלק מהשנה.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה

מקור הנתונים לכמות וערך ייצור: למ"ס

אומדן הפגיעה לטווח בינוני בענף המטעים

אומדן הפגיעה במלש"ח, מתוך ערך היצור הכולל בארץ

פונדציאל אומדן פגיעה: מלש"ח	פוטנציאל יבוא	אומדן ראשוני להשפעת פתיחת היבוא			שיווק טרי לשוק המקומי			ייצור		שטח		פירות, ללא הדרים
		אלפי טון	מלש"ח	אלפי טון	אלפי טון	מלש"ח	מלש"ח	אלפי דונם	אלפי דונם			
2,896	המספרים הם כמות היצוא באלפי טון	661	4,758	920	6,667	910.7	פירות, ללא הדרים					
445	גדול	104	594	104	594	37.5	תפוחי עץ					
439	גדול	57	585	57	586	36.4	ענבי מאכל					
517	גדול מאוד	144	575	144	575	29.8	בננות					
		70	538	139	1,134	111.6	אבוקדו					
301	גדול	56	401	56	401	46.1	אפרסקים ונקטרינות					
		17	310	43	869	53.0	תמרים					
		31	256	48	352	22.1	מנגו					
233	גדול מאוד	45	205	55	259	16.5	רמונים					
152	גדול	25	202	25	203	11.9	שזיפים					
166	גדול מאוד	10	185	10	185	60.4	שקדים					
99	בינוני	25	183	27	198	14.1	אפרסמון					
118	גדול	24	157	24	157	12.2	אגסים					
105	גדול מאוד	4	116	4	116	8.5	דובדבנים					
321	גדול	51	451	89	614	148.6	זיתים לשמן					
	דרישת הערכה											

חישוב אודמן פגיעה לא כולל את כל ענפי הייצור (הפגיעה צפויה להיות גדולה יותר לאור ענפים נוספים שעלולים להיפגע)

משרד החקלאות ופיתוח הכפר - החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגייה מקור הנתונים לכמות וערך ייצור: למ"ס

אומדן הפגיעה לטווח בינוני בענף ההדרים

אומדן הפגיעה במלש"ח, מתוך ערך היצור הכולל בארץ

אומדן פגיעה, מלש"ח	פוטנציאל יבוא	אומדן ראשוני להשפעת פתיחת היבוא	שיווק טרי לשוק המקומי			ייצור			שטח אלפי דונם	פרי הדר לימונים קליפים תפוזים אשכוליות זני הדרים אחרים
			אלפי טון	מלש"ח	אלפי טון	אלפי טון	מלש"ח			
556	המספרים הם כמות היצוא באלפי טון		210	621	520	1,411	196.4	פרי הדר		
197	גדול מאוד	סורקיה- 471, מצרים- 96	68	207	76	218	24.3	לימונים		
123	קטן (ענף יצוא)	סורקיה- 752	67	181	211	614	87.6	קליפים		
166	גדול מאוד	מצרים- 1871	50	159	75	184	41.1	תפוזים		
71	קטן (תעשייה)	סורקיה- 139	18	51	149	356	24.4	אשכוליות		
	נדרשת הערכה		7	24	9	38	19.0	זני הדרים אחרים		

נספח ג': יבוא ומחירי מוצרי מזון לצרכן

ד"ר יעל קחל, ארז אוסמן

14.7.2021

